

ВІДГУК
офіційного опонента
кандидата педагогічних наук, доцента
Барановської Ірини Георгіївни
на дисертаційне дослідження **Вей Ліньтао**
на тему «Формування вокально-виконавської майстерності
майбутніх учителів музичного мистецтва України і Китаю
на засадах інтегрованого підходу»,
подане на здобуття наукового ступеня доктора філософії
в галузі знань 01 – Освіта/Педагогіка
за спеціальністю 014 Середня освіта (Музичне мистецтво)

1. Актуальність теми дисертаційної роботи

У сучасному світі, де інтенсивно відбуваються процеси глобалізації, міжкультурного діалогу та інтеграції освітніх систем, питання формування вокально-виконавської майстерності майбутніх учителів музичного мистецтва набуває особливої ваги. Від рівня вокально-професійної підготовки педагога залежить не лише якість художнього виховання учнів, а й здатність передавати цінності музичного мистецтва в різних культурних контекстах. Сучасна музична педагогіка потребує гармонійного поєднання технічної досконалості, глибокої інтерпретації, емоційного інтелекту та розвинених комунікативних навичок, що формують цілісну вокально-виконавську особистість.

В умовах активізації українсько-китайських культурно-освітніх зв'язків особливої актуальності набуває порівняльне вивчення систем підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва, зокрема у сфері вокальної педагогіки. Необхідність аналізу спільних і відмінних методологічних засад, принципів і підходів до фахової підготовки здобувачів мистецької освіти зумовлена потребою пошуку ефективних шляхів удосконалення вокально-виконавської майстерності. Осмислення досвіду України та Китаю дозволяє визначити потенціал інтегрованих педагогічних моделей, що поєднують європейські й східні традиції вокальної школи, сприяють розвитку емоційного інтелекту, тілесної свідомості, навичок міжособистісного спілкування та самостійної роботи над репертуаром. Такий синтез сприятиме вдосконаленню методичних основ вокально-фахової підготовки, формуванню творчої індивідуальності педагога-музиканта, підвищенню рівня художньої інтерпретації й стилістичної свідомості майбутніх учителів музичного мистецтва.

Отже, дослідження проблеми формування вокально-виконавської майстерності майбутніх учителів музичного мистецтва України і Китаю є актуальним з огляду на потребу оновлення теоретичних і методичних засад вокальної педагогіки, забезпечення якості мистецької освіти та підготовки педагогів, здатних до творчої самореалізації, міжкультурної комунікації та ефективної музично-педагогічної діяльності в сучасному світі.

2. Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами

На користь актуальності досліджуваної проблеми свідчить те, що базовою основою дослідження став тематичний план науково-досвідної роботи

Університету Ушинського. Дисертація є складником наукової теми кафедри музичного мистецтва і хореографії факультету музичної та хореографічної освіти «Теорія і методика підготовки майбутніх фахівців мистецького та мистецько-педагогічного профілю в контексті соціокультурної парадигми».

Тему дисертаційного дослідження затверджено на засіданні вченої ради Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К.Д. Ушинського (протокол № 11 від 30.06.2022 р.).

3. Наукова новизна та практична значущість одержаних результатів

Найвагоміші здобутки дисертаційного дослідження Вей Лінътао, на наш погляд, мають як наукову, так і практичну значущість.

Зазначимо, що в дисертації вперше науково обґрунтовано методику формування вокально-виконавської майстерності майбутніх учителів музичного мистецтва на засадах інтегративного підходу як генерального, а також аксіологічного, соматичного, герменевтичного, технологічного, й дослідницького підходів. Для реалізації методичних засад автором розроблено комплекс методичних принципів, серед яких: забезпечення системної координації змісту фахових дисциплін, спрямованої на реалізацію ідей інтегративного підходу; афективної узгодженості; реалізації освітньо-інтерпретаційного завдання як процесу художньо-комунікативної співтворчості; формування особистості майбутнього вчителя як «інтегральної індивідуальності», здатної до професійної самоідентифікації; активізації сенсорного інтелекту; наративно-семіотичної інтерпретації; інтегрованої єдності інтуїції та усвідомленості; мультимодальності; алгоритмізації вокально-формувальних дій; системного планування вокально-освітнього процесу на засадах внутрішньо предметної координованості його формувально-змістових векторів; технопоетичної інтеграції; творчої трансгресії; настанови на методично-творче дослідження у виконавстві та викладанні; доцільності впровадження інноваційних технологій у вокально-освітній процес.

Вей Лінътао обґрунтовано педагогічні умови ефективного формування вокально-виконавської майстерності, зокрема: стимулювання в майбутніх вчителів музичного мистецтва фахово-відповідального ставлення до опанування вокально-виконавською майстерністю; удосконалення організаційно-методичного забезпечення формування в здобувачів здатності до самостійної інтеграції фахових знань і узагальнення досвіду вокально-практичної діяльності; спонукання здобувачів до засвоєння інновацій у процесі формування вокально-виконавської майстерності та до їх подальшої ефективної імплементації у майбутню професійну діяльність.

Уточнено сутність поняття «вокально-виконавська майстерність», як системного утворення, що інтегрує художньо-інтерпретаційні, технічно-виконавські, емоційно-сміслові та педагогічно-рефлексивні складники.

Практичне значення результатів дослідження полягає в тому, що методика підготовки здобувачів України й Китаю до викладання уроків музичного мистецтва з різним досвідом попередньої музичної та вокальної підготовки набула подальшого розвитку. Пропонована методика може застосовуватися у викладанні вокально-фахових дисциплін в українських і китайських закладах вищої мистецької освіти, у процесі підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва до роботи в освітніх закладів різного кваліфікаційного рівня, в системі

підвищення кваліфікації та в самоосвіти педагогів відповідного профілю. Матеріали дослідження впроваджено в освітній процес Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К.Д. Ушинського», Довідка від 884/14 від 19.05.2025

4. Повнота викладу матеріалу дисертації в публікаціях

Основні положення та результати дослідження дисертації Вей Лінътао висвітлено у 9 публікаціях, з яких 4 статті надруковано в наукових фахових виданнях України одна з яких одноосібна і три – у співавторстві та 5 – апробаційного характеру (3 з яких у співавторстві).

Спрямованість міжнародних наукових конференцій, де відбулась апробація дисертаційного дослідження, характер статей здобувача, в яких відображено основні наукові положення дисертації та результати проведених досліджень, повною мірою розкривають дослідницьку проблему. Загалом вважаємо, що матеріали дослідження пройшли належну апробацію.

5. Ступінь обґрунтованості наукових положень

Ознайомлення з дисертацією Вей Лінътао дає підстави відзначити її методологічну та теоретичну обґрунтованість, глибокий аналіз ключових понять, вираженість концептуальних засад дослідження, що підтверджують достовірність наукових положень, результатів і висновків.

Дисертація має чітку, логічну структуру. У вступі коректно визначено актуальність теми дослідження, сформульовано науковий апарат. Відповідно до поставленої мети – теоретичного обґрунтування, розроблення та експериментальної перевірки ефективності методики формування вокально-виконавської майстерності майбутніх учителів музичного мистецтва України і Китаю на засадах інтегративного підходу – дослідник послідовно визначає п'ять завдань і добирає адекватний комплекс методів. У вступі представлено методологічну та теоретичні основу дослідження, наукову новизну та практичне значення отриманих результатів, апробацію, особистий внесок здобувача, структуру та обсяг наукової роботи.

Перший розділ дисертації «Теоретичні засади формування вокально-виконавської майстерності майбутніх учителів музичного мистецтва України і Китаю» відзначається науковою глибиною, логічною послідовністю та методологічною вираженістю. Він присвячений розв'язанню першого та другого завдань дослідження. Автор переконливо доводить, що поняття «виконавство» у сфері художньої діяльності охоплює не лише технічну, а й духовно-культурну, інтерпретаційну та комунікативну площини, що дає підстави розглядати вокальне виконавство як багаторівневий процес художньої взаємодії між автором, виконавцем і слухачем.

У роботі глибоко розкрито сутність поняття «вокально-виконавська майстерність», розглянуто його як інтеграцію технічної, інтерпретаційної, комунікативної й педагогічної складових. Вей Лінътао слушно підкреслює специфіку прояву цієї майстерності в діяльності майбутніх учителів музичного мистецтва, акцентуючи на взаємозв'язку професійної, творчої й педагогічної компетентностей.

Особливу цінність становить порівняльний аналіз впливу національно-культурних традицій України й Китаю на формування вокально-виконавської майстерності. Вей Лінътао підкреслює, що східна педагогічна культура орієнтована на гармонію, внутрішню зосередженість і стриманість, тоді як західна – на відкритість, експресію й творчий самовираз, що дає змогу глибше усвідомити необхідність адаптації методів вокального навчання до етнокультурних, психофізіологічних і ментально-психологічних особливостей здобувачів освіти.

До вагомих наукових результатів належить визначення структури вокально-виконавської майстерності як єдності особистісно-аксіологічного, фахово-когнітивного, фонаційно-інтерпретаційного та креативно-інноваційного компонентів. Такий підхід забезпечує цілісне розуміння професійної компетентності майбутнього педагога-музиканта як інтегрованого утворення, що поєднує ціннісні орієнтації, знаннявий потенціал, технічну досконалість і творчо-методичну гнучкість. Автор переконливо доводить, що якість вокально-виконавської підготовки безпосередньо впливає на ефективність педагогічної діяльності, зокрема у формуванні вокальних навичок учнів, розвитку їхнього музичного сприйняття, художнього мислення та здатності до творчого самовираження.

Науково значущим є другий розділ дисертації, у якому Вей Лінътао висвітлює результати розв'язання третього завдання дослідження. Розділ вирізняється науково-теоретичною глибиною, логічною структурованістю та системністю викладу.

Автор доказово обґрунтовує застосування інтегративного підходу як генерального методологічного орієнтира, визначає його когнітивні, творчі та педагогічні функції, демонструє специфіку міждисциплінарної інтеграції в системі професійної вокальної освіти. Здійснене дисертантом узагальнення теоретичних положень дозволяє розглядати процес формування вокально-виконавської майстерності як організовану синергію педагогічних дій і методичних інструментів.

Важливою перевагою розділу є звернення до аксіологічного підходу, що забезпечує глибоке розкриття духовно-ціннісного змісту вокального мистецтва, формування у студентів естетичного ставлення до музики, емпатійного проникнення у художній образ, виховання морально-етичних орієнтацій. Вей Лінътао переконливо доводить значущість принципу афективної узгодженості, що гармонізує інтелектуальний й емоційний аспекти вокального навчання.

Заслуговує на схвалення введення низки сучасних методологічних підходів – герменевтичного, соматичного, технологічного, дослідницького – кожен з яких розглянуто з урахуванням його функцій та принципів реалізації. Особливо цінним є осмислення соматичного підходу як чинника розвитку тілесної усвідомленості та сенсорного інтелекту, що виступає основою художньої інтуїції виконавця.

Розділ вирізняється інноваційністю, адже автор інтегрує ідеї Mindful Learning (Е. Ленгер), BRECVEMA (П. Юсліна), теорії наративно-семіотичної інтерпретації, а також принципи мультимодальності та технопоетичної інтеграції, що підвищує наукову новизну й сучасність дослідження та відповідає тенденціям розвитку світової музично-педагогічної науки.

У підрозділі 2.2 докладно обґрунтовано педагогічні умови формування вокально-виконавської майстерності, де акцент зроблено на мотиваційному

аспекті інтеграції музично-виконавського та педагогічного досвіду, а також на розвитку самостійності здобувачів через усвідомлене навчання, творчу рефлексію та інноваційно-дослідницьку активність.

Третій розділ дисертації «Експериментально-дослідна робота з формування вокально-виконавської майстерності майбутніх учителів музичного мистецтва України і Китаю на засадах інтегративного підходу» висвітлює розв’язання четвертого та п’ятого завдань дослідження. Він свідчить про високий рівень наукової зрілості дисертанта, ґрунтовність та системність проведеного експериментального дослідження.

Запропонована Вей Лінътао методика діагностики рівнів сформованості вокально-виконавської майстерності майбутніх учителів музичного мистецтва є науково обґрунтованою, структурно цілісною та практично орієнтованою інноваційною розробкою. Заслугує на схвалення переконливе обґрунтування автором критеріїв та показників чотирьох основних компонентів вокально-виконавської майстерності – інтенційно-мобілізаційного, гностично-професійного, технологічно-виконавського і творчо-продуктивного. Така модель дозволяє здійснювати всебічну оцінку вокально-виконавської підготовки майбутніх учителів музики, поєднуючи мотиваційні, когнітивні та практичні аспекти їхньої діяльності.

Вей Лінътао визначив чотири рівні сформованості досліджуваного явища – від початково-фрагментарного до фахово-результативного – та здійснив ґрунтовний аналіз результатів діагностики. Цінним є порівняння показників українських і китайських здобувачів освіти, яке надало дослідженню міжкультурного виміру й дало змогу виявити особливості формування вокально-виконавської майстерності в різних освітніх умовах.

Високо оцінюється експериментальна частина, яка охоплює три логічно послідовні етапи: спонукально-комунікативний, професійно-компетентнісний і творчо-результативний. У процесі реалізації кожного з них застосовано сучасні педагогічні підходи, інтерактивні методи та інноваційні технології, серед яких – методики «BAPNE», «SOVT», «Body Mapping», цифрові освітні платформи (Moodle, Google Classroom, Microsoft Teams, Zoom, Discord), а також комп’ютерні додатки для вокального тренінгу й самооцінювання (Sing Sharp, Vanido, Vocal Pitch Monitor, SmartMusic, Yousician). Такий інструментарій свідчить про прагнення автора до модернізації вокальної освіти відповідно до вимог цифрової доби.

Варто відзначити чіткість опису механізмів упровадження експериментальної методики та її педагогічних умов, що забезпечили підвищення ефективності формування вокально-виконавської майстерності майбутніх учителів музики. Проведений порівняльний аналіз результатів констатувального та підсумкового етапів експерименту переконливо доводить дієвість запропонованої методики та її позитивний вплив на динаміку професійного зростання здобувачів освіти.

Загальні висновки узагальнюють результати виконання поставлених завдань і підтверджують ефективність розробленої методики.. Зміст дисертації доповнено додатками, що посилюють наукову доказовість роботи.

6. Оцінка змісту й оформлення дисертації

Зміст дисертації Вей Лінътао відзначається чіткою логічною структурою, послідовністю викладу та науковою обґрунтованістю представленого матеріалу. Робота містить повний обсяг теоретичних і експериментальних даних, які коректно співвіднесені з поставленими завданнями дослідження. Матеріал викладено зрозумілою науковою мовою з точним використанням термінології, що підкреслює академічний рівень роботи та дозволяє легко сприймати її результати.

Оформлення дисертації відповідає сучасним науковим стандартам, відзначається чіткою структурою розділів і підрозділів, коректним оформленням списку літератури, додатків, таблиць і схем, що забезпечує ясність викладу, наочність і зручність користування матеріалом, а також підвищує практичну й методичну цінність дослідження.

7. Дискусійні положення та зауваження до дисертації

Позитивно оцінюючи результати, представленої Вей Лінътао дисертаційної роботи, хочемо висловити деякі зауваження та побажання, що мають дискусійний характер:

1. У розділі 1, п. 1.1. (с. 39) справедливо зазначено, що вокальне виконавство варто розглядати як «багаторівневий процес художньої взаємодії, в якому реалізується віртуальний творчий діалог співака як виконавця з автором твору, а також із усіма учасниками виконавського процесу та слухачами». Водночас, на наш погляд, у дисертації недостатньо повно розкрито положення про те, що виконавець є активним співтворцем художнього смислу виконуваного твору, навіть у випадку, коли він прагне до автентичності втілення авторського задуму та збереження його індивідуальної художньої ідеї.
2. У розділі 2 (п.2.1.) переконливо доведено доцільність застосування інтегративного підходу як генерального методологічного орієнтира формування вокально-виконавської майстерності майбутніх учителів музичного мистецтва. Було б доцільно більш докладно пояснити, яким чином саме цей підхід впливає на розвиток у здобувачів здатності застосовувати узагальнені способи виконавської діяльності в різних музично-педагогічних ситуаціях, а також підкреслити його інноваційний характер і можливий зв'язок із європейськими практиками.
3. У межах особистісно-аксіологічного компонента доцільно конкретизувати показник, пов'язаний із «мірою усвідомлення власної відповідальності за здатність якісно виконувати завдання та функції вчителя музичного мистецтва», уточнивши, які саме прояви – поведінкові чи рефлексивні – фіксуються під час тестування.
4. У дисертації приділено увагу порівняльному аналізу культурних, фізіологічних і психологічних особливостей українських та китайських здобувачів. Водночас доцільно було б глибше розкрити міжкультурні відмінності у навчальних стратегіях та ціннісних орієнтаціях студентів, що дозволило б більш повно окреслити вплив культурного контексту на процес формування професійних компетентностей.

5. Робота не позбавлена поодиноких огріхів технічного характеру.
Зазначені зауваження та побажання носять рекомендаційний характер і не впливають на загальну позитивну оцінку представленої до захисту дисертації.

8. Загальний висновок

Враховуючи актуальність дослідженої проблеми, наукову новизну положень дисертаційної роботи, обґрунтованість, достовірність, теоретичну та практичну значущість отриманих результатів, можна вважати, що дисертація Вей Лінътао на тему «Формування вокально-виконавської майстерності майбутніх учителів музичного мистецтва України і Китаю на засадах інтегрованого підходу», має завершений, цілісний, авторський характер і відповідає чинним вимогам п. п. 6, 7, 8, 11 «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії», затвердженому Постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року № 44, а її автор, Вей Лінътао заслуговує на присудження ступеня доктора філософії зі спеціальності 014 Середня освіта (Музичне мистецтво).

Офіційний опонент –
кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри мистецьких дисциплін
дошкільної та початкової освіти
Вінницького державного
педагогічного університету
імені Михайла Коцюбинського

І.Г. Барановська

